

Russische roulette met accountants

Op 1 januari 2016 zou de verplichte roulatie in werking treden voor accountantskantoren die langer dan tien jaar de boeken controleren van beursondernemingen, banken en verzekeraars. Tot opeens op 22 september jongstleden bleek dat de voorgenomen roulatieplicht in strijd zou zijn met Europese regelgeving. De voorpagina van *Het Financieele Dagblad* meldde in een kop dat het 'roulatiecircuit accountants niet nodig' was. Ook kwamen er Kamervragen – 'hoe heeft dit kunnen gebeuren?' – en ingezonden brieven van leden van de Eerste Kamer. Het eindresultaat is dat de roulatieplicht per 1 januari aanstaande niet wordt ingevoerd. Chaos alom, hoewel in de praktijk de meeste ondernemingen al gerouleerd hebben.

Zetten we een stap terug, dan blijkt dat de Europese plannen al lang en breed – sinds 2010 – bekend waren. Meer dan eens is gewaarschuwd voor overhaaste invoering en voor Nederlandse alleingang bij de invoering van de roulatieplicht. Zetten we nog een stap terug, dan blijkt dat kan worden betwijfeld of het rouleren van accountantsorganisaties wel bijdraagt aan kwaliteitsverbetering van accountantscontroles. Zeker, een nieuw accountantskantoor betekent een frisse blik. Uit het weinige onderzoek naar de kwaliteit van accountantscontrole blijkt echter dat juist in het eerste jaar van controle – het jaar van de frisse blik – door accountants de meeste fouten worden gemaakt en fraudes het minst worden ontdekt. Dat is niet vreemd: alle begin is moeilijk en al doende leert men. Voor accountantscontroles is dat niet anders. Ook dat was bekend toen begin 2012 het politieke overtroeven gaande was om de meest vergaande maatregelen in te voeren voor de accountantssector. Het is niet voor niets dat de AFM destijds weinig heil zag in roulatie en daarvoor nog steeds beducht is. In de woorden van de AFM: 'kantoorroulatie zou kunnen bijdragen aan verhoging van de kwaliteit, maar kan ook worden aangegrepen om niet zozeer naar de kwaliteit te kijken, maar scherper naar de prijs'.

Wat leert ons het bovenstaande over de wijze waarop in Nederland regulering van het accountantsberoep plaatsvindt? Het is de rol van de accountant om vertrouwen te verkopen. Zijn verklaring moet bijdragen aan het vertrouwen dat de buitenwereld heeft in de cijfers van een onderneming. De accountantssector is op dit moment echter speelbal van politieke profileringsdrang. Indachtig het motto dat wie geschoren wordt, stil moet zitten, dreigt de sector apathisch te worden onder de overvloed van maatregelen en opeenvolgende kritiek die erover wordt uitgestort. Veel kaler dan nu kan de accountantssector echter niet geschoren worden. Het risico van Russische roulette met een beperkt aantal spelers – voor sommige takken van sport eigenlijk maar vier – is levensgroot. Daarnaast zoeken individuele accountants, murw gebeukt door de aanhoudend negatieve berichtgeving, hun heil elders. Onder hen veel intrinsiek gemotiveerde, heel capabele mensen. Want zoals vaak vertrekken de besten het eerst.

Leidt dit tot een betere kwaliteit van de accountantscontrole? Ik waag het te betwijfelen. Het wordt tijd dat de accountantssector de tijd en de rust wordt gegund om de aangekondigde verbetermaatregelen te implementeren. ■

STEVEN HIJINK is advocaat (counsel) bij Stibbe en professor Financial Reporting Law aan de Erasmus School of Law